

VII. DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W LUBLINIE

(materiał Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie jest dysponentem publicznych środków przeznaczanych na realizację zadań proekologicznych.

W 2001 r. przychody finansowe Wojewódzkiego Funduszu wyniosły ponad 55 mln zł. Główną pozycję wśród przychodów (prawie 50 %) stanowiły zwroty rat kapitałowych pożyczek, a w dalszej kolejności wpływy z opłat i kar za gospodarcze korzystanie ze środowiska, przychody z oprocentowania pożyczek, przychody z operacji kapitałowych i odsetki bankowe (tabela 1).

W ogólnej strukturze wpływów Wojewódzkiego Funduszu w ostatnich latach systematycznie wzrasta udział środków z tytułu zwrotu rat pożyczek. Dzięki finansowemu mechanizmowi odtwarzania środków, możliwe jest stałe zwiększanie kwot na finansowanie przedsięwzięć proekologicznych, pomimo malejących wpływów z tytułu opłat i kar za gospodarcze korzystanie ze środowiska.

Pomoc finansowa Wojewódzkiego Funduszu w 2001 r. na przedsięwzięcia ekologiczne wyniosła 52,1 mln zł (co stanowiło 91,5 % ogółu wydatków Funduszu), z tego wypłacono w formie:

- preferencyjnych pożyczek - 39,4 mln zł (tj. 69,1% ogółu wydatków),
- dotacji - 12,4 mln zł (tj. 21,7 %),

Tabela 1. Struktura wewnętrzna przychodów WFOŚ i GW w Lublinie w 2001 roku w porównaniu z 2000 r. (w zł i %)

Rodzaje wpływów	2000	%	2001	%
Ogółem	49 493 113	100,0	55 529 411	100,0
Wpływ z tytułu opłat i kar	18 694 512	37,3	17 980 367	32,3
Zwroty rat pożyczek	20 220 229	40,4	27 359 041	49,3
Przychody z oprocentowania pożyczek	7 131 398	14,3	7 575 431	13,6
Wpływy z tytułu nadwyżek funduszy gminnych i powiatowych	352 897	0,7	487 684	0,9
Przychody z operacji kapitałowych i odsetki bankowe	2 832 072	5,7	2 041 639	3,7
Przelewy do innych funduszy na wspólne przedsięwzięcia	532 707	1,1		0,0
Pozostałe przychody	229 298	0,5	85 249	0,2

Tabela 2. Struktura dziedzinowa pomocy finansowej udzielonej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2001 r. w porównaniu z rokiem 2000 (w zł i %)

Wydatki	Wykonane 2000	%	Wykonane 2001	%	% 4 : 2
Ogółem	50 300 889	100,0	51 736 756	100,0	102,9
Ochrona atmosfery	10 772 865	21,4	15 785 980	30,5	146,5
Ochrona wód i gosp. wodna	25 584 774	59,9	20 796 093	40,2	81,3
Ochrona powierzchni ziemi	10 148 111	20,2	9 954 829	19,2	98,1
Ochrona przyrody	1 014 842	2,0	1 138 645	2,2	112,2
Edukacja ekologiczna	453 034	0,9	719 611	1,4	158,8
Monitoring	457 350	0,9	523 724	1,0	114,5
Nadzwyczajne zagrożenia	1 310 840	2,6	2 048 227	4,0	156,3
Inne	559 073	1,1	769 647	1,5	137,7

Tabela 3. Porównanie wielkości dotyczących zawartych umów pożyczek i dotacji oraz umorzeń w latach 1999 - 2001

Zawarte umowy	1999 r.		2000 r.		2001 r.	
	ilość	wartość	ilość	wartość	ilość	wartość
Pożyczki	203	34 599 318	212	46 071 389	197	30 004 604
Dotacje	289	12 050 807	330	10 982 539	342	9 289 431
Umorzenia	104	6 451 857	134	7 491 539	186	10 982 561

- dopłat do oprocentowania kredytów bankowych - 0,3 mln zł (0,7%).

Szczegółową strukturę pomocy finansowej udzielonej w formie pożyczek i dotacji na poszczególne dziedziny w latach 2000-2001 prezentuje tabela 2.

Zaangażowanie Wojewódzkiego Funduszu w pomoc finansową na cele ekologiczne wyraża się również w ilości i kwotach zawartych umów i umorzeniach pożyczek.

W 2001 r. zawarto 539 umów (pożyczki i dotacje) na kwotę ponad 39 mln zł oraz umorzono 186 pożyczek na kwotę ok. 11 mln zł. Należy zauważyć, że w 2001 r. nastąpił znaczny wzrost ilości i wartości umorzonych pożyczek - o 46,6% w stosunku do 2000 r. oraz o 70,2% do 1999 r. Ilość i wartość zawartych umów pożyczek, dotacji oraz umorzeń w latach 1999 - 2001r. obrazuje tabela 3.

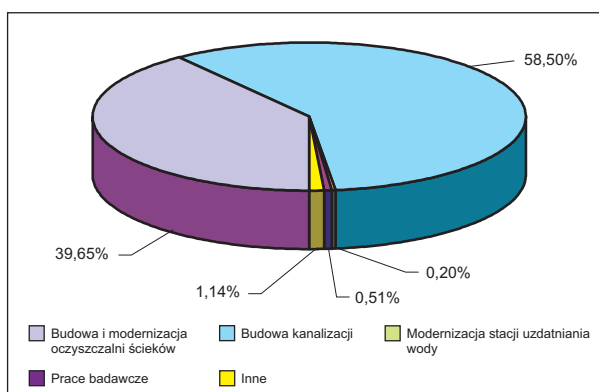
W 2001 roku zgodnie z decyzjami Rady Nadzorczej Funduszu w największym stopniu wspierane były zadania w zakresie ochrony wód, ochrony atmosfery i ochrony powierzchni ziemi, z wyraźną preferencją dla samorządów. Potwierdzeniem preferencji dla samorządów była zarówno wielkość środków kierowanych dla nich (blisko 80 %), poziom oprocentowania udzielanych im pożyczek (0,4 - 0,6 stopy redyskontowej weksli) oraz poziom umarzania pożyczek (do 50 %).

Pomimo bardzo trudnych warunków makroekonomicznych, specyfiki Lubelszczyzny oraz nadzwyczajnych sytuacji związanych z letnią powodzią i wichurami, przy udziale Funduszu i wsparciu ze strony Narodowego Funduszu (ponad 100 mln zł dla woj. lubelskiego), uzyskane zostały w naszym województwie wymierne efekty w postaci inwestycji służących ochronie środowiska. Zrealizowano również znaczną ilość przedsięwzięć proekologicznych nieinwestycyjnych, głównie w zakresie

ochrony przyrody i edukacji ekologicznej, prowadzonej zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

Ochrona wód

W 2001 r. na ochronę wód wydatkowano łącznie kwotę 17.447.300 zł, z czego 17.253.481 zł w formie pożyczek (98,89%) i 193.819 zł w formie dotacji (1,11%). Szczegółową strukturę pomocy finansowej w tym dziale przedstawia tabela 4 i rysunek 1.

Rys.1. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2001 r. w dziale ochrona wód wg kierunków inwestowania

Przy współudziale środków finansowych Wojewódzkiego Funduszu w roku ubiegłym:

1. Zakończono budowy i przekazano do eksploatacji 6 wiejskich oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 1.940 m³/d, w następujących miejscowościach: Abramów, Fajstławice, Izbica, Tomaszowice, Potok Górny i Turobin.
2. Dokonano rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków w Leśnej Podlaskiej i Srebrzysz-

Tabela 4. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2001 r. w dziale ochrona wód (w zł i %)

Cel wydatków	Pożyczki	Dotacje	Razem	Udział %
Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków	6.892.837	25.000	6.917.837	39,65
Budowa kanalizacji	10.150.244	56.000	10.206.244	58,50
Modernizacja stacji uzdatniania wody	34.400	0	34.400	0,20
Prace badawcze	0	90.000	90.000	0,51
Inne	176.000	22.819	198.819	1,14
RAZEM	17.253.481	193.819	17.447.300	100,00

Tabela 5. Efekty rzeczowe uzyskane w dziale ochrona wód w 2001 r.

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w 2001 r.	Efekty uzyskane z umów wcześniej zawartych	Efekty uzyskane w 2001 r. sumaryczne
Stworzenie warunków do oczyszczenia ścieków	tys. m ³ /d	0,897	1,335	2,232
Budowa kanalizacji	km	53,483	43,669	97,152
Modernizacja stacji uzdatniania wody	m ³ /d	460	0	460

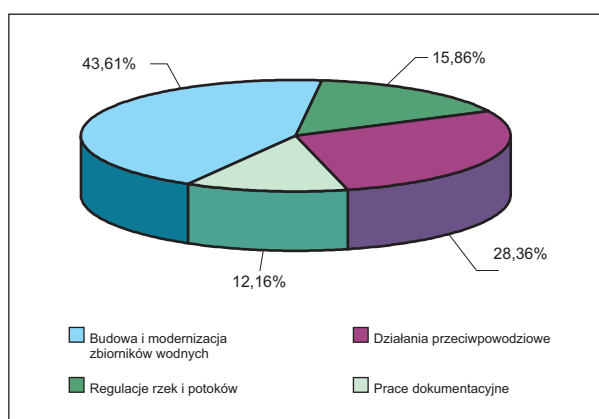
czu, uzyskując dodatkową przepustowość 250 m³/d.

- Wybudowano 7 małych oczyszczalni ścieków dla placówek oświatowych oraz 12 przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Ruda Huta.
- Rozpoczęto budowy wiejskich oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Stanin i Susiec. Przystąpiono do modernizacji wiejskich oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Józefów, Krynice i Ulhówek oraz komunalnej oczyszczalni w Hrubieszowie, jak również przemysłowej oczyszczalni ścieków w Spółdzielni Mleczarskiej "SPOMLEK" w Radzynie Podlaskim.
- Kontynuowano modernizację komunalnych oczyszczalni ścieków w: Lublinie, Kraśniku, Puławach i Rykach.
- Wybudowano i przekazano do eksploatacji 97,152 km sieci kanalizacyjnej, w tym 16,234 km w miastach (m.in.: w Nałęczowie, Radzynie Podlaskim, Hrubieszowie i Lubartowie) i 80,918 km na wsi (m.in. w gminach: Łuków, Piszczac, Aleksandrów, Abramów, Jastków, Siemień, Niemce i Ostrów Lubelski).
- Zmodernizowano stację uzdatniania wody w Jackowie gm. Mełgiew.

Sumaryczne efekty rzeczowe uzyskane w 2001 r. w wyniku finansowania zadań z ochrony wód przez WFOŚiGW w Lublinie ilustruje tabela 5.

Gospodarka wodna

Zadania z zakresu gospodarki wodnej w 2001 r. dofinansowano kwotą 3.348.792 zł, z czego 297.980 zł stanowiły pożyczki oraz 3.050.812 zł dotacje. Strukturę pomocy finansowej w dziale gospodarka wodna przedstawia tabela 6 i rysunek 2.

Rys.2. Procentowa struktura pomocy finansowej w dziale gospodarka wodna wg kierunków finansowania w 2001 r.

Z ważniejszych zadań warto wymienić:

- Najwięcej środków w dziale gospodarka wodna przekazano na budowę zbiorników wodnych: "Majdan Zahorodnyński" gm. Siedliszcze, w m. Olszanka gm. Kraśniczyn, oraz w lasach

Cel wydatków	Pożyczki	Dotacje	Razem	Udział %
Budowa i modernizacja zbiorników wodnych	268.000	1.192.408	1.460.408	43,61
Regulacje rzek i potoków	0	531.285	531.285	15,86
Działania przeciwpowodziowe	0	949.867	949.867	28,36
Prace dokumentacyjne	29.980	377.252	407.232	12,17
RAZEM	297.980	3.050.812	3.348.792	100,00

Tabela 7. Efekty rzeczowe uzyskane w dziale gospodarka wodna w 2001 r.

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w 2001 r.	Efekty uzyskane z umów wcześniej zawartych	Efekty uzyskane w 2001 r. sumaryczne
Budowa i modernizacja zbiorników wodnych	tys. m ³	1.391,150	0	1.391,150
Regulacje rzek i potoków	km	5,425	14,900	20,325

Nadleśnictwa Biłgoraj, odbudowę małych zbiorników w m. Kośmin gm. Żyrzyn, w m. Świdniki gm. Miączyn, na terenie Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie, oraz modernizację zbiornika "Siennica Różana" i "Krynice". W 2001r. uzyskano na Lubelszczyźnie przyrost pojemności retencyjnej wynoszący 1.391,150 tys. m³.

2. Odtworzenie koryta rzeki Rakówka oraz rzeki Łada, udroźnienie rzeki Wieprz w okolicach Krasnegostawu, umocnienie brzegu rzeki Bug w celu ochrony rezerwatu "Łęg Dębowy" w gminie Janów Podlaski.
3. Modernizacja obwałowania rzeki Wisły w Dolinie Opolskiej, ocena stanu technicznego wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły, doposażenie magazynów przeciwpowodziowych.
4. Opracowanie koncepcji programowo-przestrzennych w zlewniach rzek: Trzebenesz, Tyśmienica, Por i Wyżnica, programu ochrony przeciwpowodziowej Wieprza Środkowego oraz pomiarów geodezyjnych wybranych rzek zlewni Wisły i Wieprza.

Sumaryczne efekty rzeczowe uzyskane w 2001 r. w wyniku finansowania zadań z gospodarki wodnej przez WFOŚiGW w Lublinie przedstawia tabela 7.

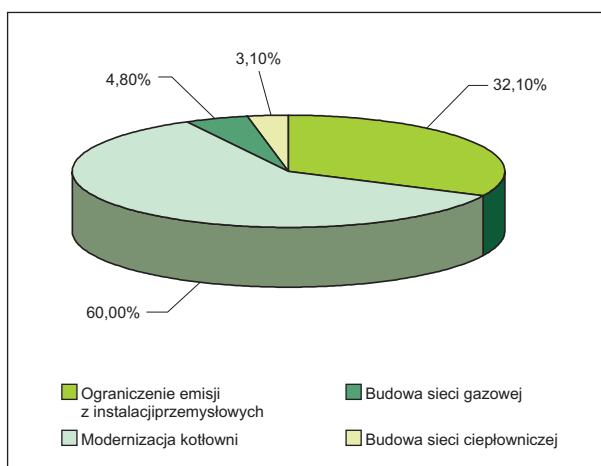
Ochrona atmosfery

W 2001 r. na ochronę atmosfery przekazano łącznie kwotę 15.964.105 zł, z tego formie pożyczek 15.138.480 zł (94,8 %), w formie dotacji 647.500 zł (4,1 %) oraz 178.125 zł (1,1 %) w formie dopłaty do odsetek kredytów bankowych. Strukturę wydatków poniesionych w 2001 r. na ochronę atmosfery przedstawia tabela 8 i rysunek 3.

1. W zakresie ochrony powietrza w 2001 r. najwięcej środków przeznaczono na inwestycje zmierzające do poprawienia stanu atmosfery w ramach ograniczania tzw. "niskiej emisji" m.in.:
  - 1) Zlikwidowano 106 kotłowni opalanych paliwem stałym. Głównie finansowano modernizację kotłowni węglowych na gazowe, olejowe, elektryczne bądź podłączenia do sieci ciepłych w: szkołach, szpitalach, domach opieki

Tabela 8. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2001 r. w dziale ochrona atmosfery (w zł i %)

Cel wydatków	Pożyczki	Dotacje	Dopłat do odsetek kredytów	Razem	%
1. Ograniczenie emisji z instalacji przemysłowych	5 064 000	0	60 919	5 124 919	32,1
2. Modernizacja kotłowni na zasilane gazem lub olejem	8 863 480	647 500	66 056	9 577 036	60,0
3. Budowa sieci gazowej	760 000	0	15 050	775 050	4,8
4. Rozbudowa sieci ciepłowniczej z przyłączami	451 000	0	36 100	487 100	3,1
Razem	15 138 480	647 500	178 125	15 964 105	100,0

Rys.3 . Struktura pomocy finansowej WFOŚiGW w Lublinie w 2001 r. w dziale ochrona atmosfery

społecznej, domach parafialnych, komisariatach i budynkach administrowanych przez samorządy lokalne.

Najciekawsze, zasługujące na wymienienie zadania to instalacja pompy ciepła pobieranego z ziemi do ogrzewania Szkoły Podstawowej w Zarzeczcu w powiecie puławskim i instalacja pomp ciepła pobieranego z wód podziemnych do ogrzewania obiektów Szkoły Podstawowej w Kożuszkach oraz Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Jelnicy w powiecie Międzyrzec Podlaski.

Oryginalny projekt zrealizowała gmina Ulhówek, gdzie wybudowano kotłownię osiedlową o mocy 990 kW opalaną biomasą (głównie słomą).

Kolejna grupa inwestycji w tym zakresie to modernizacja systemów ogrzewania w obiektach służby zdrowia. Największym realizowanym zadaniem była modernizacja kotłowni w Szpitalu Neuropsychiatrycznym w Lublinie, a także kotłownia w Szpitalu Powiatowym w Opolu Lubelskim.

2) Współfinansowano rozbudowę sieci gazowych wraz z przyłączami. Wybudowano 63.859 m sieci gazowej i 475 przyłączy. Największe inwestycje zrealizowano w gminach: Strzyżewice, Głusk, Jabłonna, Jastków i Ponia-towa.

Tabela 9. Efekty rzeczowe i ekologiczne uzyskane w dziale ochrona atmosfery w 2001 r.

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w 2001 r.	Efekty uzyskane w 2001 r. z umów wcześniej zawartych	Efekty uzyskane w 2001 r. (łącznie)
Ograniczenia emisji:				
dwutlenku siarki	Mg/rok	98,393	60,193	158,586
pyłów ogółem	Mg/rok	163,121	66,139	229,260
tlenków azotu	Mg/rok	17,183	7,208	24,391
tlenku węgla	Mg/rok	296,639	175,238	471,877
dwutlenku węgla	Mg/rok	3 389,301	2 318,360	5 707,661
Moc zmodernizowanych kotłowni	kW	19 562	7 244	26 806
Rozbudowa sieci gazowej				
długość sieci	m	0	63 859	63 859
ilość przyłączy	szt.	1	474	475
Rozbudowa sieci ciepłowniczej	m	1 046	0	1 046

- Najpoważniejszym zadaniem, współfinansowanym przez Fundusz w 2001 r. (pożyczką w kwocie 5 mln zł) była budowa bloku gazowo - parowego w Elektrociepłowni Lublin - Wrotków Sp. z o.o. Obecnie inwestycja znajduje się w fazie rozruchu - odbiór końcowy i przekazanie do eksploatacji nastąpi w terminie do 30.04.2002 r. Elektrociepłownia Lublin-Wrotków przestanie być elektrociepłownią tylko z nazwy, bowiem blok gazowo-parowy produkuje energię elektryczną i ciepłą w skojarzeniu. Nowy blok zbudowany został z uwzględnieniem wymogów Unii Europejskiej dotyczących ochrony środowiska, a oczekiwanym efektem jest obniżenie emisji zanieczyszczeń do powietrza o ponad 6 tys. Mg rocznie. Ta największa inwestycja energetyczna w Polsce została sfinansowana przez EC Lublin-Wrotków, LUBZEL, NFOŚiGW, Fundację EKOFUNDUSZ, WFOŚiGW oraz konsorcjum bankowe (bez zaangażowania kapitału zagranicznego).
- Zakłady Azotowe "Puławy" S.A. przystąpiły do realizacji kolejnego zadania w ramach ekologicznego programu dostosowawczego, tj. do budowy instalacji do termicznej utylizacji gazów odlotowych w Wytwórni Hydroksylaminy. Podpisano również umowy pożyczki dotyczące modernizacji kotłowni technologicznej na gazową w Drożdżowni Lublin Sp. z o.o. oraz zadanie pn. "Modernizacja kotła WR - 10 w Centralnej Ciepłowni w Chełmie".
- Drogą dopłaty do odsetek kredytów bankowych dofinansowano modernizację instalacji chłodniczej w Browarze Nr 1 Zakładów Piwowarskich w Lublinie S.A. oraz modernizację kotłowni technologicznej w Spółdzielni Pszczelarska "Apis" w Lublinie

Sumaryczne efekty rzeczowe i ekologiczne uzyskane wskutek przekazania pomocy finansowej na zadania dotyczące ochrony atmosfery przedstawia tabela 9.

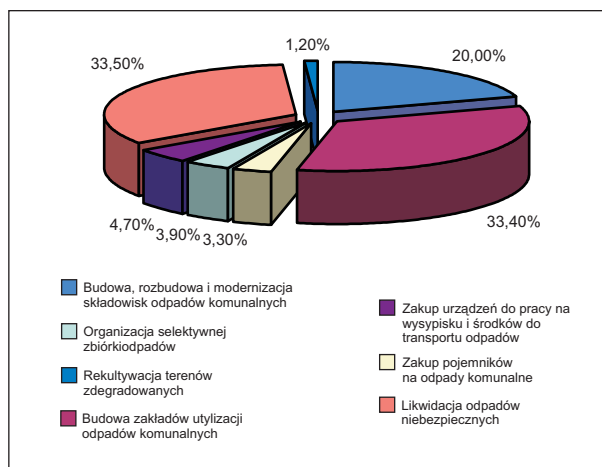
Ochrona powierzchni ziemi

Łącznie w 2001 roku WFOŚiGW w Lublinie przekazał 9.957.636 zł na zadania związane z ochroną powierzchni ziemi, z czego 6.619.829 zł (66,48%) stanowiły pożyczki a 3.335.000 zł (33,49 %) dotacje, zaś 2.807 zł (0,03 %) dopłaty do odsetek kredytów bankowych (tabela 10 i rysunek 4).

Z powyższych danych wynika, że głównym problemem, z którym boryka się Lubelszczyzna jest problem właściwej organizacji gospodarki odpadami komunalnymi.

W 2001 r. z udziałem środków Wojewódzkiego Funduszu realizowano następujące inwestycje:

- Budowę 3 zakładów utylizacji odpadów komunalnych w: Puławach, Kraśniku i Chełmie. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Puławach, pracujący w oparciu o technologię beztlenowej fermentacji odpadów organicznych, został uruchomiony w marcu 2001.
- Zakończono budowę dwóch dużych wysypisk w Białej Podlaskiej i Wincentowie dla m. Kra-

Rys.4. Procentowa struktura pomocy finansowej w dziale ochrona powierzchni ziemi wg kierunków inwestowania w 2001 r.

Tabela 10. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2001 r. w dziale ochrona powierzchni ziemi (w zł i %)

Cel wydatków	Pożyczki	Dotacje	Dopłaty do odsetek kredytu bankowego	Razem	%
1. Budowa, rozbudowa i modernizacja składowisk odpadów komunalnych	1 990 001	0	0	1 990 001	20,0
2. Budowa zakładów utylizacji odpadów komunalnych	3 325 066	0	0	3 325 066	33,4
3. Zakup pojemników na odpady komunalne	327 100	5 000	0	332 100	3,3
4. Organizacja selektywnej zbiórki odpadów	385 432	0	117	385 549	3,9
5. Zakup urządzeń do pracy na wysypisku i środków do transportu odpadów	464 000	0	2 690	466 690	4,7
6. Likwidacja odpadów niebezpiecznych	10 430	3 330 000	0	3 340 430	33,5
7. Rekultywacja terenów zdegradowanych	117 800	0	0	117 800	1,2
Razem	6 619 829	3 335 000	2 807	9 957 636	100,0

snystaw i gmin sąsiednich, a także 5 wysypisk gminnych: w Suścu, Telatynie, Woli Obszańskiej gm. Obsza, Józefowie, Lubicynie gm. Dębowa Kłoda. Trwa realizacja dużego wysypiska w m. Korczów dla miasta Biłgoraj i gmin sąsiednich oraz wysypiska w Hulczu w gminie Dołhobyczów.

- Zakup urządzeń do przetwarzania odpadów i pracy na wysypisku oraz środki do transportu odpadów. Pożyczki na te cele uzyskały m.in.: M i G Szczepieszyn na zakup prasy do surowców wtórnych, PGKiM Sp. z o.o. w Tomaszowie na zakup spychacza do pracy na wysypisku, PPP "Bacutil" w Zastawiu na zakup specjalistycznego samochodu do transportu martwych zwierząt i odpadów poubojowych wysokiego ryzyka, gmina Krzywda na zakup uniwersalnej przyczepy do zgniotu i transportu odpadów komunalnych oraz gmina Stoczek Łukowski na zakup samochodu-śmieciarki i samochodu asenizacyjnego.
- Organizację selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Kompleksowe programy selektywnej zbiórki odpadów są wdrażane w Tarnogrodzie, Chełmie, Krasnymstawie, Tyszowcach i oczywiście w Puławach, które od wielu lat ustawicznie go rozszerzają. Selektywną zbiórkę odpadów rozpoczęto również w gminach Adamów, Mircze i Jastkowie (na znacznie mniejszą skalę). Program selektywnej zbiórki odpadów

jest także realizowany w gminie Dołhobyczów, lecz w tym przypadku instytucją współfinansującą jest NFOŚiGW.

- Zakup kontenerów na nie segregowane odpady komunalne (pożyczki otrzymało 19 jednostek samorządu terytorialnego).
- Likwidacja starych składowisk przeterminowanych środków ochrony roślin, tzw. "mogilników" - etap II, prowadzona na zlecenie Wojewody Lubelskiego. W 2001 r. zakończono realizację tego etapu obejmującego likwidację mogilników w miejscowościach: Kalitów, Adamki, Królewski Dwór, Korolówka, Kolonia Hruszów, Krupe, Hrebenne, Krzywda, Sól i Niedzieliska. Wydobyto i spalono w spalarni w Rotterdamie 832 Mg odpadów, 1541m³ skażonych konstrukcji i gleby zdeponowano na składowisku odpadów niebezpiecznych, zrekultywowano i zalesiono obszar o powierzchni ponad 20 ha oraz założono sieć monitoringu ostonowego wokół zlikwidowanych obiektów. W województwie lubelskim - jako pierwszym w Polsce - zakończono prace związane z likwidacją mogilników. Z ogólnego kosztu tych prac wynoszącego niemal 19 mln zł, 33% pokrył WFOŚiGW w Lublinie, 65% NFOŚiGW oraz 2% Powiatowe Fundusze. Efekty rzeczowe i ekologiczne uzyskane z pomocą środków finansowych WFOŚiGW w 2001 r. w dziale ochrona powierzchni ziemi przedstawia tabela 11.

Tabela 11. Efekty ekologiczne i rzeczowe uzyskane w 2001 r. w dziale ochrona powierzchni ziemi

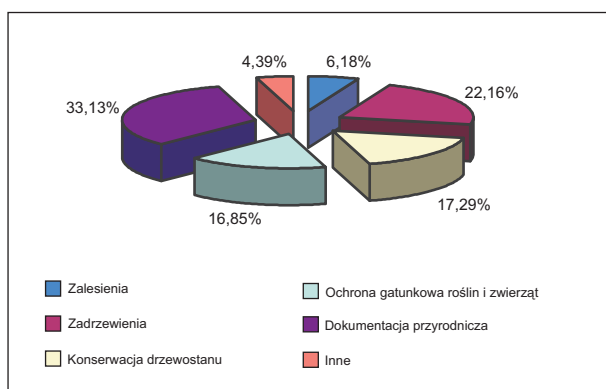
Cel wydatków	Jednostki	Ilość
1. Budowa i modernizacja wysypisk - uzyskana pojemność składowania	tys. m ³	658,024
2. Zakup sprzętu do pracy na wysypisku	szt.	4
3. Zakup środków do transportu odpadów	szt.	2
4. Zakup kontenerów na odpady komunalne KP7	szt.	137
5. Zakup kontenerów na odpady komunalne 110 - 1100 l	szt.	5 062
6. Organizacja selektywnej zbiórki odpadów - zakup pojemników	szt.	782
7. Rekultywacja obszarów zdegradowanych	m ²	30 000
8. Likwidacja odpadów niebezpiecznych	Mg	832,24

Ochrona przyrody

W 2001 r. na ochronę przyrody przeznaczono łącznie 1.138.645 zł. W formie dotacji wydatkowano 1.088.645 zł, w formie pożyczki 50.000 zł. Strukturę wydatków przedstawia tabela 12 i rysunek 5.

W dziale ochrona przyrody Wojewódzki Fundusz współfinansował następujące zadania:

1. Zalesienia wykonywane na gruntach porolnych stanowiących własność indywidualną - przeprowadzane w 7 powiatach (najwięcej w powiatach: Lubartów, Krasnystaw i Włodawa) na łącznej powierzchni 145,88 ha.
2. Zadrzewienia i urządzenie nowych terenów zieleni - najwięcej prac w tym zakresie wykonano na terenach miast: Lublin, Ryki, Lubartów, Łuków, Włodawa, gmin: Konstantynów, Końskowola, Czemierniki, Krasnobród, Krzywda.
3. Konserwację drzewostanu realizowaną przede wszystkim w zabytkowych założeniach parkowych m.in. w: Nałęczowie, Kozłowie, Puławach, Janowie Lubelskim, Tomaszowicach, Kraczevicach, na terenie Muzeum Wsi Lubelskiej, w Ogrodzie Botanicznym w Lublinie, przy Klasztorze Ojców Paulinów we Włodawie.
4. Ochronę gatunkową roślin i zwierząt - m.in. ochronę stanowisk susła perełkowanego na Zamajszczyźnie, ochronę ekosystemów bagien-

Rys.5. Struktura pomocy finansowej w dziale ochrona przyrody w 2001 r.

Tabela 12. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2001 r. w dziale ochrona przyrody (w zł i %)

Lp.	Cel wydatków	Pożyczki	Dotacje	Razem	Udział %
1.	Zalesienia	0	70.398	70.398	6,18
2.	Zadrzewienia	0	252.366	252.366	22,16
3.	Konserwacja drzewostanu	0	196.821	196.821	17,29
4.	Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt	0	191.857	191.857	16,85
5.	Dokumentacja przyrodnicza	0	377.203	377.203	33,13
6.	Inne (deszczownia)	50.000	0	50.000	4,39
RAZEM		50.000	1.088.645	1.138.645	100,00

nych w Poleskim i Sobiborskim Parku Krajobrazowym, aktywną ochronę gniazd bocianów białych na terenie województwa lubelskiego.

5. Dokumentację przyrodniczą - m.in. opracowanie planów urządzania lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa, opracowanie planu ochrony Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie, planów ochrony rezerwatów przyrody - "Lasy Janowskie", "Łabunie", "Rogów", "Skarpa Dobużańska" i "Machnowska Góra".

Edukacja ekologiczna

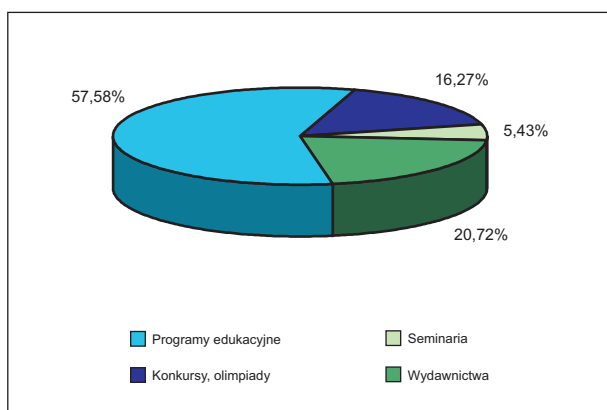
W 2001 r. na edukację ekologiczną wydatkowano łącznie kwotę 719.611 zł.

Wzorem lat ubiegłych, wybór zadań do planu wydatków odbywał się głównie w trybie konkursowym (dwie edycje w roku). W celu dotarcia do jak najszerszego grona zainteresowanych, ogłoszenia o konkursie opublikowano w "Dzienniku Wschodnim", a także przestano do Kuratorium Oświaty, starostw, gmin i organizacji proekologicznych. W pracach komisji konkursowej uczestniczyli: przedstawiciele Wojewódzkiego Funduszu - Pan Wiceprezes Tadeusz Olszewski i specjalista ds. ochrony przyrody i edukacji ekologicznej - Pani Elżbieta Małek oraz Pani Anna Mikołajko-Rozwałka i Pani Joanna Furmaga - przedstawicielki pozarządowych organizacji ekologicznych.

Szczegółową strukturę pomocy finansowej w zakresie edukacji ekologicznej ilustruje tabela 13. i rysunek 6.

Tabela 13. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2001 r. w dziale edukacja ekologiczna (w zł i %)

Cel wydatków	Dotacje	Udział %
Programy edukacyjne	414.326	57,58
Konkursy, olimpiady	117.108	16,27
Seminaria	39.094	5,43
Wydawnictwa	149.083	20,72
Razem	719.611	100,00

Rys.6. Procentowa struktura pomocy finansowej w dziale edukacja ekologiczna w 2001 r.

W ramach działu edukacja ekologiczna Wojewódzki Fundusz dofinansował m.in. następujące zadania:

1. Programy edukacyjne realizowane w ramach zajęć pozalekcyjnych w formie prelekcji, warsztatów, wystaw plastycznych i wycieczek dydaktycznych w szkołach podstawowych, gimnazjalnych, średnich i zawodowych oraz realizowane przez instytucje i organizacje jak: Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym, Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej, Lubelską Fundację Ochrony Środowiska Naturalnego, Zarząd Wojewódzki ZMW, Zarząd Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych, Związek Komunalny Gmin Ziemi Chełmskiej czy domy kultury. Przykładowo organizowano: wycieczki dydaktyczno-ekologiczne dla nauczycieli przyrody - Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie oraz dla młodzieży do Tatrzańskiego i Ojcowskiego PN - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Chełmie, festyn - gmina Urszulin, wystawy - Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym, rajd rowerowy - TKKF Zamość oraz obóz letni - LOP w Chełmie. Duży program edukacji ekologicznej społeczności lokalnej zrealizowało miasto Puławy.
2. Konkursy, olimpiady związane z ochroną środowiska. Fundusz był przede wszystkim fundatorem nagród, m.in. dla laureatów Alertu Ekologicznego, finalistów Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy Ekologicznej. W finale wojewódzkim Alertu wzięło udział 138 szkół. Zaangażowanych było ok. 50.000 uczniów, ok. 1800 nauczycieli, 60 samorządów szczebla gminnego i 20 szczebla powiatowego. Przy udziale środków WFOŚiGW zorganizowane były m.in.: cykl imprez w postaci konkursów plastycznych, fotograficznych, literackich, wiedzy przyrodniczej i wystaw, sesji popularnonaukowych, festynów i zabaw plenerowych - Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Lublinie, Wojewódzka Olimpiada Ochrony Środowiska - Zarząd Woje-

wódzki ZMW, eliminacje okręgowe Olimpiady Biologicznej w Lublinie, konkurs ekologiczny dla Gimnazjów Powiatu Zamojskiego, konkurs "Segreguj odpady we własnym gospodarstwie" w gminie Sułów, Gminna Olimpiada Ekologiczna w Strzyżewicach, konkurs wiedzy ekologicznej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Chełmie, konkurs ekologiczny pt. "Czysta, wolna od odpadów gmina" w gminie Hrubieszów, konkurs fotograficzny dotyczący ekologii w gminie Siennica Różana.

3. Konferencje i seminaria m.in. konferencję pt. "Polityka ekologiczna państwa i regionu lubelskiego" organizowaną przez Związek Gmin Lubelszczyzny, "Czysty Bug" organizowaną przez Zarząd Wojewódzki ZMW, "Ekonomiczno-finansowe i prawne instrumenty ochrony środowiska naturalnego w Polsce" organizowaną przez UMCS w Lublinie, cykl warsztatów i szkoleń dla uczniów i nauczycieli organizowanych przez Zarząd Chełmskich Parków Krajobrazowych.
4. Wydawnictwa m.in. pozycje książkowe "W krainie jodły, buka i tarpana - Roztoczański Park Narodowy", foldery "Chełm i okolice", "Polesie Lubelskie", "Ziemia bialska. Turystyka i rekreacja", "Wieś lubelska zaprasza". Realizację filmu o walorach przyrodniczych i kulturowych Parku Krajobrazowego "Podlaski Przełom Bugu". Wojewódzki Fundusz opłacił prenumeratę miesięcznika "Aura" za 2001 r. dla wszystkich szkół uczestniczących w 2000 r. w Olimpiadzie Wiedzy Ekologicznej.

Monitoring

W 2001 r. wspomagano Państwowy i Regionalny Monitoring Środowiska w formie dotacji w łącznej wysokości 523.724 zł. Podobnie jak w poprzednich latach głównym dotowanym był Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Dotację uzyskała także Wojewódzka Stacja Sanitarno Epidemiologiczna.

Aparatura i sprzęt zakupiony w ramach tych dotacji wykorzystywany jest do badań w ramach monitoringu środowiska woj. lubelskiego w oparciu o "Projekt Regionalnego Monitoringu Środowiska dla woj. lubelskiego", "Programu Ochrony Środowiska dla woj. lubelskiego 1998 - 2002" oraz "Plan badań zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego dla WSSE w Lublinie" uzgodnionych z WIOŚ w Lublinie.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Pomoc finansowa Wojewódzkiego Funduszu w zakresie zapobiegania i likwidacji skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w kwocie po-

nad 2 mln zł, przeznaczona była wyłącznie na zakup sprzętu dla jednostek Państwowej i Ochotniczej Straży Pożarnej. Współfinansowano m.in. zakup: 29 samochodów pożarniczych marki "Lublin 3" (nowych), 12 szt. samochodów pożarniczych (używanych), 3 szt. motopomp, 9 szt. zestawów do ratownictwa technicznego "LUKAS", węży, ubrań koszarowych dla jednostek OSP oraz dla jednostek PSP zakup 4 samochodów ratowniczo-gaśniczych "STAR", zabudowę 2 podwozi samochodów ratowniczo-gaśniczych celem adaptacji na samochody ratownictwa gaśniczego, zakup samochodu rozpoznawczo-ratowniczego. Dla podmiotów samorządowych udzielono dotacji na zakup podnośnika hydraulicznego (drabiny) oraz samochodu pożarniczego typu "STAR" .

Inne kierunki pomocy

W dziale inne kierunki pomocy - wydatkowano łącznie kwotę 769.647 zł w formie dotacji. Dofinansowano m.in. udział dzieci w koloniach zdrowotnych. Organizatorem kolonii były: Zarząd Wojewódzki i Miejski TPD w Lublinie i Puławach. Wojewódzki Fundusz współfinansował również nagrody w konkursie organizowanym przez Wojewodę Lubelskiego pt. "Program oszczędności w gospodarce wodnej i energetycznej w przedsiębiorstwach województwa lubelskiego" oraz sfinansował wydanie "Raportu o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2000 roku".